

For visse særlige indtægter er det uafklaret i retspraksis, om de skal medtages i skyldnerens budget, eller om de kan udelades til dækning af visse af skyldnerens særlige behov. Det gælder bl.a. for indtægter, herunder renteindtægter, fra erstatnings- og forsikringssummer, der ydes som kompensation for tabt erhvervssevne henholdsvis kompensation for varigt mén. Retspraksis på dette område er nærmere beskrevet i betænkningen side 141 f.

De faste udgifter medtages med de faktiske beløb, og følgende poster anerkendes sædvanligvis som særskilte udgiftsposter i budgettet: Boligudgift inkl. varme, el, gas og vand, faglige kontingenter, husstands-forsikring, nødvendige transportudgifter (dvs. udgift til offentlig transport eller rimelige udgifter til bil, navnlig når skyldneren har behov for transport mellem hjem og arbejde), telefonabonnement, licens, bi-dragsforpligtelser, udgifter til børnepasning og ydelser på ægtefællens eller samleverens gæld.

Derudover tillader man i praksis skyldneren at medtage forskellige individuelle udgifter til dækning af dennes særlige behov, herunder f.eks. til medicin. Spørgsmålet om, hvorvidt dette også skal gælde, hvis skyldneren er tildelt en særlig ydelse, herunder f.eks. invaliditetsbeløb, som kompensation for særlige behov, er uafklaret i retspraksis, jf. betænkningen side 142 f.

I betænkningen side 142 refereres en spørgeskemaundersøgelse foretaget i 1998 blandt landets skifteretter, der viste, at der var stor forskel på typen af de individuelle udgiftsposter, der tillades medtaget i budgettet.

Der er ikke i konkursloven fastsat nogen beløbsmæssig ramme for størrelsen af rådighedsbeløbet. De fleste skifteretter har imidlertid fastsat vejledende satser for størrelsen på rådighedsbeløbet. Den ovennævnte spørgeskemaundersøgelse viste, at 80 procent af de skifteretter, der besvarede spørgeskemaet, havde fastsat (vejledende) satser for rådighedsbeløbet.

Af undersøgelsen fremgik, at rådighedsbeløbet ved skifteretterne i 1997/98 for enlige varierede mellem 2.500 kr. og 3.500 kr., for par mellem 4.000 kr. og 6.000 kr., og for børn mellem 800 kr. og 1.500 kr. pr. barn. Forskellene i rådighedsbeløbet må dog også ses i lyset af, hvilke udgiftsposter de enkelte skifteretter tillader medtaget på skyldnerens budget. Enkelte skifteretter oplyste, at de nedsatte rådighedsbeløbet pr. barn, når skyldneren havde mere end et barn, og nogle skifteretter anvendte et højere rådighedsbeløb for børn, hvis skyldneren var enlig forsøger.

Sø- og Handelsrettens skifteret opererer i 2005 med vejledende satser på 3.500 kr. for en enlig og 6.000 kr.

for et par, med tillæg af 1.100 kr. pr. barn med to forsørgere og 1.300 kr. pr. barn med en enlig forsøger, dog således at der ved flere børn kan ske en skønsmæssig nedsættelse af det samlede rådighedsbeløb.

4.3.2. Lovforslagets udformning

4.3.2.1. Efter Konkursrådets opfattelse bør der i modsætning til i dag, hvor retningslinjerne for udarbejdelsen af skyldnerens budget er udviklet i retspraksis, i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren fastsættes nærmere regler for, hvilke indtægts- og udgiftsposter i afdragsperioden der kan medtages i skyldnerens budget, samt regler om størrelsen af skyldnerens rådighedsbeløb.

Som begrundelse herfor anfører Konkursrådet, at der i skifterettens praksis har vist sig visse forskelle i, hvilke udgiftsposter der tillades medtaget direkte på budgettet, og at der ved de fleste skifteretter synes at være opstået en praksis med fastsættelse af lokale vejledende satser for størrelsen af rådighedsbeløbet. Dette indebærer en risiko for, at skyldnere, der får saneret deres gæld, vil have forskellige økonomiske forhold i afdragsperioden, afhængigt af hvor i landet de har bopæl. Ved at fastsætte faste regler om, hvilke poster der kan medtages særskilt i budgettet, vil der i højere grad blive tale om en ensartet behandling af sager om gældssanering.

Endvidere vil faste rammer for budgettet og et fast rådighedsbeløb på forhånd sikre skyldneren en bedre indsigt i, hvilke økonomiske forhold skyldneren må leve under i afdragsperioden, hvilket muligvis vil kunne indebære en mindre nedgang i antallet af ansøgninger om gældssanering, der alligevel ikke ville være endt med en kendelse om gældssanering. I dag trækker flere skyldnere efter det for Konkursrådet oplyste, således deres begæring om gældssanering tilbage, når de – typisk på første møde i skifteretten, men undertiden først, når medhjælperen har udarbejdet et budget – erfarer, hvilket beløb de har til rådighed i afdragsperioden. Kan skifteretterne allerede i forbindelse med den almindelige vejledning om betingelserne for og fremgangsmåden ved indgivelse af ansøgning om gældssanering, jf. retsplejelovens § 14, stk. 3, oplyse om det beløb, som skyldneren vil have til rådighed i afdragsperioden, vil det kunne skabe et mere fyldestgørende beslutningsgrundlag for den, der overvejer at søge gældssanering.

Konkursrådet peger samtidig på, at der i Norge, Sverige og Finland er fastsat nærmere regler om, hvilke poster der kan medtages på budgettet med den faktiske udgift, ligesom størrelsen af rådighedsbeløbet,